

VeźmĚte, prosĚme, na vĚdomĚ, Źe text ělĚnku odpovĚdĚ platnĚ prĚvnĚ ťpřavĚ ke dni publikace.

K ochrannĚmu rozsahu norem v § 220 a 221 trestnĚho zĚkonĚku, aneb koho a před jakou ťjmou zĚkon vlastnĚ chrĚnĚ

Rekodifikace soukromĚho prĚva přinesla řadu vřznamnřch zmĚn, kterĚ nĚs i po vĚce neŹ deseti letech od nabytĚ ťinnosti novĚho kodexu nutĚ hluboce přemřřlet i nad zdĚnlivĚ jednoduchřmi prĚvnĚmi problĚmy. Jednou z tĚchto zmĚn je nĚvrat zĚkonodĚrce k uĚenĚ o tzv. ochrannĚm ťĚelu normy. V tomto přĚpsĚvku se pokusĚm ětenĚře přesvĚděit o ohromnĚm praktickĚm vřznamu tohoto uĚenĚ, a to zejmĚna v souvislosti s tzv. deliktnĚprĚvnĚ ochranou pohledĚvek vĚřitelť za prĚvnĚckřmi osobami, zejmĚna obchodnĚmi korporacemi.

RozebĚranĚ problematika představuje přirozenř prťseěk doktrinĚlnĚch zĚvĚrť v oblasti deliktnĚho, trestnĚho a obchodnĚho prĚva a mĚ nezanedbatelnř přesah i do jinřch prĚvnĚch odvĚtvĚ. Jde o perfektnĚ přĚklad toho, Źe jednotlivĚ ěasti prĚvnĚho řĚdu nelze vnĚmat izolovanĚ, protože prĚvo je jen jedno a představuje jeden kompaktnĚ a provĚzanř celek. Shora uvedenĚ je v přĚpsĚvku demonstrovĚno na § 220 a 221 trestnĚho zĚkonĚku, upravujĚcĚch trestnĚ ěiny poruřenĚ povinnosti přĚ sprĚvĚ cizĚho majetku a poruřenĚ povinnosti přĚ sprĚvĚ cizĚho majetku z nedbalosti.

Nauka o ochrannĚm ťĚelu normy a jejĚ mĚsto v systĚmu deliktnĚho prĚva

Pro mĚlokerĚ subsystemy obćanskĚho prĚva znamenala rekodifikace soukromĚho prĚva ve srovnĚnĚ s předchozĚm kodexem tak radikĚlnĚ zmĚnu jako pro prĚvo deliktnĚ. ZĚkonodĚrce v novĚm obćanskĚm zĚkonĚku[1] opustil princip jednoty civilnĚho deliktu a koncepci tzv. velkĚ generĚlnĚ klauzule odpovĚdnosti za řkodu, vrĚtil se k rozliřovĚnĚ smluvnĚ a mimosmluvnĚ odpovĚdnosti a po vzoru zahranićnĚch prĚvnĚch řĚdť, zejmĚna prĚvnĚho řĚdu nĚmeckĚho převzal pro novou ťpravu koncepci malřch generĚlnĚ klauzulĚ. KonkrĚtnĚ po vzoru § 823 nĚmeckĚho BGB[2] zĚkonodĚrce v § 2910 ObćZ upravil dvĚ samostatnĚ skutkovĚ podstaty odpovĚdnosti za poruřenĚ zĚkona. PrvnĚ vĚta § 2910 ObćZ předpoklĚdĚ obdobnĚ jako § 823 odst. 1 BGB zĚsah do absolutnĚho prĚva pořkozenĚho. DruhĚ vĚta § 2910 ObćZ umoŹňuje nĚhradu ťjmy zpťsobenĚ zĚsahem do „jinĚho prĚva“ v dťsledku jednĚnĚ, kterřm řkťdce poruřil tzv. ochrannou normu[3].

Popsanřm zpťsobem zĚkonodĚrce reflektoval tradićnĚnĚ princip, Źe deliktnĚ prĚvo nechrĚnĚ majetek jako takovř, zejmĚna zĚsadnĚ nechrĚnĚ před vznikem tzv. ěistĚ majetkovĚ ťjmy (*pure economic loss*, *reiner Vermögensschaden*), tedy majetkovĚ řkody vzniklĚ jinak neŹ v dťsledku protiprĚvnĚho jednĚnĚ

škůdce, kterým je zasaženo do absolutního práva poškozeného[4]. Tento princip plyne z přiřazovací a vylučovací funkce absolutních práv, která spočívá v tom, že již tím, že právo přiřazuje určitý právní statek výlučně nositeli absolutního práva – typicky věc jejímu vlastníkov, vylučuje stejný statek z dispozice všech ostatních subjektů. Absolutní práva tak na rozdíl od práv relativní povahy působí *erga omnes*[5]. V praxi bývá výše uvedené často nesprávně chápáno tak, že již samotný zásah do absolutně chráněného statku zakládá protiprávnost jednání škůdce. Bývá tak chybně dovozováno, že již jen proto, že výsledkem jednání škůdce byl zásah do absolutního práva poškozeného, respektive vznik újmy na chráněném statku, jednal škůdce protiprávně. Porušení absolutního práva tak bývá redukováno na tzv. výsledkový delikt. Uvedené nicméně nekoresponduje s tím, že i v případě skutkové podstaty formulované jako zákaz způsobení určitého následku, může být protiprávní pouze jednání, které k takovému následku vedlo. Bez ohledu na formulování skutkové podstaty představuje podmínku odpovědnosti škůdce konkrétní jednání (aktivní konání, nebo opomenutí), které můžeme škůdci vytknout, a které je kauzální ke způsobení škodlivého následku. V případě, že škůdce neporušil žádné explicitně vyjádřené zákonné pravidlo, dovozujeme, že porušil povinnost nezasahovat do absolutního práva tím, že nedostal tzv. konkrétní povinnosti opatrnosti (Verkehrspflicht). Pak ovšem musíme být schopni definovat, jak si měl škůdce počínat, aby ke vzniku újmy nedošlo[6].

Přirozeně ale stejně nemůžeme přistupovat k posuzování protiprávnosti tehdy, pokud škůdce zasáhl do práva poškozeného, které má pouze relativní povahu a *erga omnes* nepůsobí, a tímto způsobil poškozenému jen čistou majetkovou újmu. U zásahů do takových práv je nezbytnou podmínkou deliktární odpovědnosti škůdce rozpor jeho jednání s konkrétním pravidlem koncipovaným k ochraně poškozeného před vznikem újmy, tedy ochranným účelem. Ochranný účel normy je nástrojem, kterým vymezujeme, které újmy a na kterých právních stacích můžeme škůdci přičítat. Jedná se o jeden z prvků, který zvažujeme při posuzování přičitatelnosti újmy jejímu původci vedle objektivní předvídatelnosti škody v době jejího vzniku, povahy a hodnoty chráněného zájmu, důvodu odpovědnosti a rozsahu běžných životních rizik.

Nauka o ochranném účelu v kontinentálním právním prostředí není žádnou novinkou. Ve své dnešní podobě se učení počalo formovat již na přelomu 19. a 20. století v právním řádu německém a rakouském[7]. V našem právu se ochranným účelem normy řada autorů zabývala již na počátku dvacátého století[8] a s ochranným účelem norem pracovala i prvorepubliková judikatura[9]. Jelikož však československá socialistická doktrína nauku o ochranném účelu normy opustila, vytratilo se učení o ochranném účelu na dlouhou dobu z obecného právního povědomí[10]. Toto učení vychází z principu, že každé pravidlo, které zákonodárce formuluje, musí sledovat naplnění určitého cíle. Žádná právní úprava v demokratickém právním státě totiž nemůže být samoučelná – zákonodárce zkrátka nesmí do právních vztahů zasahovat neodůvodněně, jen na základě jeho svévole[11]. Pokud je pak alespoň vedlejším zamýšleným účelem normy ochrana individuálních zájmů, respektive soukromých subjektivních práv jednotlivce nebo skupiny osob, hovoříme o normě ochranné[12].

Ochranné normy mohou být zakotveny na kterémkoliv místě právního řádu, nemusí se jednat o normy soukromého práva. Typickými ochrannými normami jsou v rámci veřejnoprávní regulace kupříkladu skutkové podstaty trestných činů upravených v předpisech práva trestního. Byť pak § 2910 ObčZ hovoří jen o zákonné povinnosti, ochranná norma nemusí být zakotvena jen v právním předpise, který je formálně označen jako zákon. Může jít stejně dobře o pravidlo obsažené v podzákoném předpise vydaném *secundum et intra legem* nebo v rozhodnutí orgánu veřejné moci[13]. Německá judikatura dovozuje, že aby bylo právní normu možné považovat za normu sledující ochranný účel, musí jít o pravidlo chování splňující podmínku určitosti, respektive musí formulovat konkrétní příkaz nebo zákaz. Nemůže jít tedy o pravidla zakládající povinnosti obecného charakteru nebo zakotvující právní principy[14]. S ohledem na to, že český Ústavní soud shledal

v rámci své rozhodovací činnosti normou s ochranným účelem ustanovení § 858 ObčZ upravující rodičovskou odpovědnost[15], která je povinností z povahy věci obecně formulovanou, v našem právu stejný závěr ovšem pravděpodobně dovozován nebude.

Metodologická stránka zjišťování ochranného účelu a ochranného rozsahu normy

Zjišťování ochranného účelu normy není ničím jiným než zvláštním případem interpretace právní normy[16]. Abychom mohli potvrdit, nebo vyvrátit hypotézu, že posuzovaná norma má za účel, alespoň sekundárně, ochranu subjektivních práv jednotlivců nebo skupiny osob, respektive, že má tyto subjekty a jejich právní statky chránit před vznikem čisté majetkové újmy, musíme prostřednictvím výkladových metod přiřadit textu pravidla konkrétní význam[17]. Jediné specifikum spočívá v účelu interpretace, kterým je zjištění, zda norma sleduje ochranný účel, a pokud sleduje, tak ještě vymezení jejího ochranného rozsahu.

Při výkladu normy, kterou považujeme za normu ochrannou sledujeme tzv. recentní objektivní výkladový cíl. Zajímá nás proto, jaký význam má dikce normy pro jejího adresáta, jaký obsah by adresát znalý aktuálního práva a společnosti spojil s textem pravidla v čase a místě jeho interpretace. Tím je určen okruh metod, které při výkladu zkoumaného pravidla užíváme – stejně jako při každé jiné interpretaci práva používáme gramatický (jazykový výklad), a následně navazujeme výkladem formálně systematickým a výkladem objektivně teleologickým. Podpůrně můžeme využít výklad subjektivně historický, pokud závěrům, ke kterým jsme prostřednictvím argumentů objektivně recentního výkladového cíle dospěli, neodporuje[18].

V první řadě tedy přistupujeme k jazykovému (gramatickému) výkladu textu právní normy. Zabýváme se běžným významem jednotlivých slov v textu pravidla, významu výrazů ve spojení se zbytkem textu a větnou skladbou (syntaxem)[19]. Účelem je prvotní přiblížení se významu pravidla vymezením prostoru pro další interpretaci jinými výkladovými metodami. Pokud při jazykovém výkladu normy narazíme na pojem, kterému můžeme připisovat vícero významů, je naším úkolem v této části výkladu odlišit jeho jádro, tedy jevy nebo předměty, které by pod pojem podřadil každý příslušník příslušného jazykového prostředí, neurčitou část pojmu, tedy jevy nebo předměty, které by pod pojem někteří adresáti subsumovali, zatímco jiní nikoliv, a oblast mimo rozsah pojmu představující množinu jevů nebo předmětů, které by žádný relevantní adresát s pojmem nespojoval[20]. Toto rozlišení je klíčové pro další kroky interpretace, neboť odlišení jádra pojmu a jeho neurčité části na straně jedné od oblasti mimo rozsah pojmu na straně druhé tvoří hranici mezi tím, co je ještě výklad práva, a tím, co už je dotvářením obsahu nad rámec textu pravidla, nebo dokonce *contra verba legis*[21].

Formálně systematický výklad vychází z premisy, že zákonodárce neorganizuje normy nahodile, ale respektuje při tvorbě legislativy určitá pravidla[22] nebo zvyklosti, pročež můžeme nejasné části právního řádu vysvětlit jeho kontextem[23]. V rámci systematického výkladu argumentujeme jednak systematickou zákonodárství (souborem psaných právních předpisů), tedy vztahem mezi předpisy různých odvětví i vazbou předpisů v rámci jednoho odvětví, zejména pak vztahem mezi regulací obecnou a zvláštní. Dále pracujeme s interním strukturováním konkrétního předpisu na části, hlavy, díly a oddíly, případně pododdíly, a pak na jednotlivé paragrafy, odstavce, pododstavce a body[24]. Na obsah pravidla můžeme do určité míry rovněž usuzovat z tzv. rubrik (nadpisů)[25] nebo ze souslednosti a obsahové návaznosti norem v rámci jednoho předpisu, tedy z obsahu jednoho ustanovení je možné dovozovat obsah ustanovení následujícího nebo předcházejícího, stejně pak platí ve vztahu k větám v rámci konkrétního ustanovení. Specifickým argumentem systematické zákonodárství je argument demonstrativním výčtem, který zákonodárce uvedl v rámci zkoumané

normy. Demonstrativní výčet má význam tam, kde návěti obsahuje neurčité pravidlo, jehož nejednoznačnost zákonodárce umožnil překonat konkrétními příklady, ve kterých toto pravidlo bude naplněno[26].

Mezi argumenty formálně systematického výkladu patří rovněž argumenty plynoucí z dikce ustanovení a pravidel upravených zákonodárcem na jiných místech právního řádu. Logika těchto argumentů vychází z principu ochrany dobré víry a předpokladem racionálního zákonodárce. Zejména se jedná o výklad pomocí odkazu na ustanovení, které výkladový problém řeší jasněji než interpretovaná norma (kupř. proto, že přímo obsahuje legální definici neurčitého pojmu), interpretaci pravidla takovým způsobem, aby se nestalo v právním řádu zbytečným, obsoletním[27], nebo argumentace principem *exceptio firmat regulam in casibus non exceptis* (výjimka potvrzuje pravidlo)[28].

Objektivně teleologický výklad pak směřuje k hledání smyslu a účelu pravidla prostřednictvím již známých hodnotových rozhodnutí zákonodárce a zbytku právního řádu, se kterými musí být interpretované pravidlo v nejvyšší možné míře koherentní. Objektivně teleologický výklad stejně jako učení o ochranných normách vychází z principu, že právo není samoúčelné, naopak každá regulace je motivována určitým účelem a praktickým záměrem, platí proto princip *ratio legis est lex ipsa*[29][30]. Právě pro stejná teoretická východiska jde o metodu pro zjišťování ochranného účelu a vymezení ochranného rozsahu normy nejvhodnější. Teleologický výklad spočívá v tom, že nejprve zjišťujeme smysl a účel pravidla – tedy hledáme odpověď na otázku proč je způsobem uvedeným v interpretované normě lidské jednání regulováno, a následně podle zjištěného závěru pravidlo interpretujeme způsobem, jenž je se zjištěným smyslem a účelem nejvíce koherentní, při zohlednění požadavku hodnotové bezrozpornosti právního řádu, v souladu s nadřazeným právem, nikoliv odtrženě od ekonomické reality a povahy problému, a konečně tak, aby výsledkem nebylo řešení, které je absurdní nebo nesystémové[31].

Metoda objektivně teleologického výkladu bývá některými autory nesprávně vykládána tak, že jí lze využít pouze v případech, kdy známe účel zákona[32]. Domnívají se přitom, že podstatou je hledání účelu, který s interpretovaným pravidlem spojoval historický zákonodárce. O ten nám ale při výkladu normy prostřednictvím objektivně teleologického výkladu vůbec nejde[33]. Usilujeme o zjištění účelu pravidla *hic et nunc*. Zajímá nás, jaký rozumný účel a smysl za vykládaným pravidlem hledal relevantní adresát pravidla v současnosti a při znalosti právního řádu a společenských poměrů. Smysl a účel sledovaný historickým zákonodárcem můžeme zohlednit, pokud jej zjistíme, pro inspiraci, podpůrně. Nijak jím ale nejsme při objektivně teleologickém výkladu pravidla limitováni.

V rámci objektivně teleologického výkladu užíváme primárně argumenty plynoucí z požadavku hodnotové bezrozpornosti právního řádu (axiologický výklad), kdy, pokud existují podobné případy a v jednom zákonodárce zvolil řešení, v dalším případě musíme toto řešení respektovat. V opačném případě by výsledkem byla dvě odporující si hodnotová rozhodnutí, což by bylo v rozporu s principem rovnosti, který představuje jedno z východisek našeho právního řádu[34]. Mezi tyto argumenty patří důkaz podobností (*argumentum a simili*), důkaz od silnějšího k slabšímu (*argumentum a fortiori* nebo též *argumentum a potiori*) [35], jednak argumentace právními principy[36], výklad podle práva nadřazeného (eurokonformní a ústavněkonformní výklad, výklad v souladu s mezinárodním právem)[37], *argument ad absurdum*[38], restriktivní výklad v případě nesystémových řešení, argumentace povahou věci[39], ekonomická analýza práva a mimoprávní argumenty jako je morálka, náboženské normy a jiné nikoliv právní normativní systémy, a cizí právní řády, pokud na ně náš právní řád přímo neodkazuje[40].

Burkhard Schmiedel namísto tradičních výkladových metod, zejména jazykového výkladu a výkladu objektivně teleologického, které se podle něj ke zjištění ochranného účelu normy příliš nehodí, navrhl vycházet ze tří vodítek, a to struktury normy, jejího kontextu a historického vývoje jejího vzniku. Těmito východisky jsou podle Schmiedela struktura normy co do zmínek o objektu nebo subjektu, u kterých bychom mohli usuzovat na to, že jsou normou chráněny a variant skutkové podstaty, respektive vnitřního strukturálního členění pravidla, dále kontext normy v rámci systematiky celého právního předpisu a zákonodárství vůbec, a konečně historický vývoj vzniku pravidla zjišťovaný za pomoci historických pramenů[41]. To, co Schmiedel popisuje tak vlastně není nic jiného než kombinace jazykového výkladu a výkladu subjektivně historického, který zahrnuje jednoduchý subjektivně historický výklad, subjektivně teleologický výklad a nepravý subjektivně historický výklad[42]. Schmiedel tak směřuje ke zjištění účelu, který by normě přikládal historický zákonodárce, tedy sleduje historický subjektivní výkladový cíl.

Imanentními principy našeho právního řádu jsou princip dělby moci a princip autonomie vůle, tedy svobody adresáta práva tam, kde žádná právní regulace jeho autonomii neomezuje, která má i druhou rovinu spočívající odpovědnosti adresáta za jeho individuální jednání a jeho sféru vlivu. Tyto principy ovládají celý právní řád a pomohou nám vyřešit i konflikt mezi účelem, který normě přikládal historický zákonodárce a účelem, který jsme dovedli prostřednictvím metod směřujících k recentnímu objektivnímu výkladovému cíli. Při konfliktu mezi výkladovým cílem recentním objektivním a výkladovým cílem historickým subjektivním řešíme tento konflikt v „neprospěch“ historického zákonodárce. Ten měl možnost pravidlo formulovat dostatečně určitě, a pokud tak neučinil, princip autonomie vůle nad principem dělby moci musí převážet, neboť v demokratickém právním státě neplatí princip „*suprema lex regis voluntas*“, nýbrž zásada enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí[43]. To neznamená, že by subjektivní historický výkladový cíl nebyl vůbec relevantní. Naopak, tam kde prostřednictvím historického výkladu dospíváme ke stejnému závěru jako metodami směřujícími k objektivnímu recentnímu výkladovému cíli, má zjištěná vůle historického zákonodárce legitimační význam potvrzující, že účel a smysl pravidla, který jsme dovedli hic et nunc je výsledkem rozumným a správným. Pokud pak dokonce nejsme schopni metodami objektivního recentního výkladového cíle přiřadit žádný rozumný účel, jsme zcela odkázáni na smysl a účel, který pravidlem sledoval historický zákonodárce[44]. Schmiedelova vodítka, respektive výkladové metody směřující k historickému subjektivnímu výkladovému cíli tak využíváme jen k potvrzení výsledků, ke kterým jsme dospěli formálně systematickým a objektivně teleologickým výkladem.

Pokud interpretací posuzovaného pravidla výše popsaným způsobem dospějeme k závěru, že sleduje ochranný účel, musíme určit ochranný rozsah normy, tedy definovat jaké subjekty má norma chránit před vznikem újmy (tzv. osobní ochranný rozsah normy), jakým právním statkům norma poskytuje ochranu před vznikem újmy (tzv. věcný ochranný rozsah normy) a před jakým způsobem vzniku újmy ochranná norma chrání (tzv. modální ochranný rozsah normy). Při porušení ochranné normy totiž můžeme nahrazovat jen tu újmu, jejímuž vzniku má ochranná norma předcházet[45]. Opět tak činíme pomocí klasických metod interpretace práva, přičemž se plně uplatní to, co bylo uvedeno výše ve vztahu k zjišťování ochranného účelu normy.

Zjišťování ochranného účelu v případě norem v § 220 a 221 TrZ

Nyní si demonstrováme popsané metodologické postupy na případě ustanovení § 220 a 221 trestního zákoníku[46]. Historický zákonodárce v § 220 odst. 1 TrZ upravil základní skutkovou podstatu trestného činu porušení při správě cizího majetku[47] a v následujícím ustanovení jeho nedbalostní

variantu[48]. Základní skutkové podstaty obou trestných činů se liší kromě sankce formou předpokládaného zavinění (v prvním případě se předpokládá úmysl, v druhém hrubá nedbalost), závažností škodlivého následku (v prvním případě postačí způsobení škody nikoli malé, v druhém musí škůdce způsobit škodu značnou) a tím, že v případě nedbalostní varianty trestného činu je sankcionováno jen porušení důležité povinnosti[49]. Podstata obou trestných činů je nicméně totožná. Při zjišťování ochranného účelu obou norem a vymezení jejich ochranného rozsahu směřujeme k interpretaci obou pravidel, která nám v první řadě odpoví na otázku, zda zkoumaná pravidla mají alespoň sekundární účel chránit jednotlivce nebo skupinu osob před vznikem újmy. Odpovíme-li na tuto otázku kladně, pokračujeme ve výkladu pravidla tak, abychom dospěli k zodpovězení otázek, koho mají zkoumané normy chránit (osobní ochranný rozsah normy) a před jakou újmu, co do způsobu jejího vzniku (modální ochranný rozsah normy) a postiženého právního statku.

Prostým jazykovým výkladem nedovodíme, že účelem obou zkoumaných norem je ochrana individuálních zájmů. Z textu pravidla dovodíme pouze hrozbu sankcí pro subjekt, který poruší zákonnou nebo smluvně převzatou povinnost při správě cizího majetku. To, že tato hrozba sankcí sleduje kromě represivní funkce především zájem na prevenci nevěrné nebo nepečlivé správy cizího majetku dovodíme formálně systematickým výkladem. Pokud se zaměříme na rubriky jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku, všimneme si, že jsou zde vymezené chráněné zájmy a právní statky, které jsou chráněny, jak zjistíme srovnáním jednotlivých trestního zákoníku a jiných předpisů, chráněny i na jiných místech právního řádu. Objektivně teleologickým výkladem pak dospějeme k závěru, že pokud se zásahem do těchto statků zákonodárce spojuje následky v podobě trestněprávních sankcí, není to zcela arbitrárně, nýbrž tak činí, protože jiné prostředky ochrany právního statků nepostačují. Toto koneckonců bývá tradičně dovozováno trestněprávní naukou, která dovozuje kromě represivní funkce též preventivní funkci trestního práva a formuluje zásadu subsidiarity trestní represe a zásadu akcesority trestního práva[50]. To, že v našem případě jsou chráněným statkem (respektive tzv. druhovým nebo též rodovým objektem) dovodíme ze systematiky zvláštní části trestního zákoníku a označení hlavy páté[51]. Zjevné je tak, že normy v § 220 a 221 TrZ sledují ochranný účel.

Vymezení ochranného rozsahu norem v § 220 a 221 trestního zákoníku ve vztahu k vlastníku opatrovaného nebo spravovaného majetku

Zatímco o tom, že pravidla v § 220 a 221 TrZ mají za cíl ochranu individuálních majetkových práv patrně čtenář tohoto příspěvku ani nepochyboval, neboť trestněprávní nauka tento závěr dovozuje konstantně[52], a metodologický postup při ověřování hypotézy, že tyto normy mají ochranný účel, byl výše popsán toliko z didaktických důvodů, vymezení šíře ochranného rozsahu předmětných pravidel již tak zjevná není. Gró interpretace obou ochranných norem směřující k vymezení jejich ochranného rozsahu spočívá ve vymezení pojmů cizí majetek a škoda.

Při gramatickém výkladu tohoto pojmu stejným způsobem, jakým je vnímán v běžném jazyce a v kontextu zbývajících textů ochranných norem (zejména vazbě na porušenou povinnost, kterou škůdce smluvně přezval, nebo kterou mu ukládá zákon) můžeme bez větších potíží odlišit jádro pojmu, kterým jsou hmotné majetkové hodnoty (věci hmotné povahy) ve vlastnictví osoby odlišné od škůdce, která přenechala škůdci majetek k opatrování nebo správě a oblast mimo rozsah pojmu, tedy práva jiného než majetkového charakteru, tedy práva osobního charakteru jako je právo na život, právo na důstojnost, právo na svobodu atp. Šedou zónu, tedy neurčitou část pojmu představují jednak ta majetková práva, která vlastník škůdci svěřil ke správě nebo opatrování, která nemají

hmotnou povahu, jednak pak materiální statky ve vlastnictví odlišných subjektů.

V rámci formálně systematického výkladu obou ochranných norem musíme do úpravy jiných předpisů, neboť trestní zákoník vlastní legální definici pojmu majetek nemá[53]. Legální definici pojmu nalezneme v § 495 ObčZ, kde je majetek definován jako souhrn všeho, co některé osobě patří, a tuto definici musíme vykládat v kontextu navazujících ustanovení občanského zákoníku, ze kterých dovodíme, že majetkem je souhrn věcí hmotných i nehmotných věcí, nemovitých i movitých, včetně jejich součástí a dalších penězi ocenitelných hodnot. Chráněna jsou tak majetková práva vlastníka majetku v nejširším myslitelném smyslu, kdy v kontextu zbývajících textu pravidel v § 220 a 221 TrZ toto široké vymezení majetkových hodnot zúžíme jen tak, že musí jít o hodnoty povahou umožňující jejich přenechání jinému k opatrování nebo správě[54].

Pojem škody vykládáme prostřednictvím odkazu na ustanovení v § 2894 odst. 1 ObčZ, kde je pojem škody definován jako újma na jmění, které je v § 495 ObčZ definováno jako souhrn majetku a dluhů určité osoby. Již gramatickým výkladem obou pravidel dovodíme, že zákonodárce explicitně neříká, že škoda musí být způsobena pouze vlastníku majetku svěřeného škůdci ke správě nebo opatrování, ani to, že škoda musí vzniknout přímo na majetku škůdcem opatrovaném nebo spravovaném. Terminologií deliktního práva tak můžeme uvést, že z prostého gramatického významu obou ustanovení nelze činit závěr, že by předmětné ochranné normy chránily jen před škodou objektovou, vlastní (*Eigenschaden*) a přímou[55], naopak prostý jazykový výklad obou pravidel vede k závěru, že ochranné normy poskytují ochranu před vznikem jakékoliv majetkové škody, která by byla kauzální k porušení povinnosti při opatrování nebo správě majetku škůdcem. Jakékoliv omezení ochranného rozsahu obou norem restriktivním výkladem tak musíme zdůvodnit prostřednictvím jiných interpretačních metod.

Ne zcela seriózně bychom sice mohli argumentovat bezprostřední blízkostí úpadkových deliktů v § 222 až § 226 TrZ, které mají za objekt ochranu individuálních majetkových práv věřitelů dlužníka[56], a z toho dovozovat, že i normy v § 220 a 221 TrZ cílí mimo jiné i na ochranu třetích osob. Nicméně, hlava pátá není nijak vnitřně strukturovaná a důvodová zpráva k její struktuře nebo jakékoliv vazbě mezi trestnými činy porušení povinnosti při správě cizího majetku a porušení povinnosti při správě cizího majetku a úpadkovými delikty neuvádí nic, coby premisu o ochraně věřitelů i prostřednictvím tohoto ustanovení potvrdilo. Proto považuji za korektnější předpokládat, že umístění zkoumaných norem v rámci páté hlavy je v zásadě nahodilé[57].

Jsme tak zcela odkázáni na metodu objektivně teleologického výkladu, přičemž si pokládáme otázku, zda smysl a účel zákona jednak vyžaduje, aby předmětná pravidla chránila jednak opatrovaný nebo spravovaný majetek pro někoho jiného než jeho vlastníka *de iure*, jednak jiné majetkové hodnoty, k jejichž poškození by v důsledku nevěrné nebo nepečlivé správy nebo opatrování majetku škůdcem mohlo dojít.

Jak bylo popsáno výše, v rámci objektivně teleologického výkladu je klíčový požadavek bezrozpornosti právního řádu, a proto ochranné normy v § 220 a 221 TrZ musíme vykládat v souladu se seznatelnými hodnotovými rozhodnutími, které zákonodárce na jiných místech v právním řádu učinil (axiologický výklad), zejména pak v rámci úpravy deliktního práva, které před vznikem škody chrání také, a vůči kterému je trestněprávní regulace subsidiární[58].

V souladu s principy deliktního práva proto dovodíme, že ustanovení § 220 a 221 TrZ chrání i před škodami vzniklými vlastníku spravovaného nebo opatrovaného majetku na jiných majetkových

hodnotách, tedy tzv. následnými škodami (*Folgeschäden*)[\[59\]](#), pokud vznikly v důsledku zásahu do absolutního práva. S výjimkou případů, kdy škůdce pro vlastníka majetku spravoval majetek s povahou relativního práva (typicky pohledávky)[\[60\]](#), tak bude mít vlastník spravovaného nebo opatrovaného majetku právo i na náhradu škod, které vznikly řetězením poté, co škůdce zasáhl do primárního chráněného statku, a to bez ohledu na to, zda následné škody budou, nebo nebudou mít povahu čisté majetkové újmy[\[61\]](#). To, že vlastník bude chráněn i před jinými škodami než na opatrovaném nebo spravovaném majetku vzniklými v důsledku porušení povinnosti škůdcem při opatrování nebo spravovaného majetku tak za podmínky, že jsou tyto následné škody škůdci objektivně přičitatelné, nemáme důvod sporovat.

Ochrana společníků a věřitelů korporace před tzv. reflexními škodami

Komplikovanější jsou otázky spojené s ochranným rozsahem § 220 a 221 TrZ v souvislosti s deliktněprávní ochranou osob odlišných od vlastníka opatrovaného nebo spravovaného majetku, do jejich právní a majetkové sféry může škůdce nepřímo zasáhnout tím, že poruší zákonnou nebo smluvní povinnost při opatrování nebo správě majetku. Jinak řečeno, je otázkou, zda jsou prostřednictvím interpretovaných pravidel chráněny i třetí osoby, kterým by v důsledku jednání škůdce mohly být způsobeny reflexní (též nepřímé nebo tzv. třetí) škody. Ty mají zpravidla povahu čisté majetkové újmy, a proto zásadně nejsou nahraditelné[\[62\]](#). Nevyžaduje ale smysl a účel zákona, aby vykládané ochranné normy chránily před některými případy vzniku reflexních škod?

Výše uvedená otázka je v praktické rovině mimořádně relevantní v případech, kdy vlastníkem škůdcem opatrovaného nebo spravovaného majetku je korporace, tedy právnická osoba tvořená společenstvím osob[\[63\]](#), nebo kdy jde o majetek, který byl korporaci třetí osobou svěřen k opatrování či správě. Pokud totiž škůdce opatrující nebo spravující majetek ve vlastnictví korporace, nebo jí již třetím subjektem svěřené, z titulu výkonu funkce člena voleného (zejména statutárního orgánu), likvidátora právnické osoby, prokuristy, opatrovníka, insolvenčního správce, nebo zaměstnance[\[64\]](#) korporace, a této není škoda v plné výši nahrazena, může se protiprávní jednání škůdce negativně promítnout v majetkové sféře dalších osob, a to zejména členů korporace a jejich věřitelů[\[65\]](#). Neměla by i těmto osobám být škoda nahrazena?

Flídr se domnívá, že ustanovení § 220 a 221 TrZ jsou ochrannými normami ve vztahu mezi vlastníkem a obchodní korporací, která pro něj majetek spravuje. Jelikož pak zákonným znakem těchto trestných činů není navození stavu úpadku ani zmaření uspokojení pohledávek věřitelů, nechrání podle tato Flídra věřitele před jednáním konkrétní fyzické osoby (člena statutárního orgánu právnické osoby, likvidátora, prokuristy apod.), který by skutkovou podstatu trestného činu naplnil. Tento závěr Flídr opírá o svoji koncepci projekce odpovědnosti právnické osoby na konkrétní fyzickou osobu prostřednictvím § 114 odst. 2 TrZ[\[66\]](#).

Flídr při interpretaci § 220 TrZ v první řadě opomíjí to, že § 114 odst. 2 TrZ[\[67\]](#) není ustanovením, které by přenášelo trestní nebo deliktní odpovědnost právnické osoby na konkrétní osobu fyzickou, ale ustanovení, kterým zákonodárce zvláštním způsobem doplňuje text skutkových podstat trestných činů se zvláštním nebo konkrétním subjektem tak, že „vytknutím před závorku“ v § 114 odst. 2 TrZ staví do pozice konkrétního nebo zvláštního subjektu také konkrétní fyzickou osobu jednající za právnickou osobu nadanou předmětnou zvláštní vlastností, byť tato fyzická osoba *stricto sensu* nadána onou zvláštní vlastností není. Předmětná fyzická osoba je pak dalším způsobitelným pachatelem, přičemž právní regulace stojí na principu souběžné a vzájemně zcela nezávislé odpovědnosti fyzické a právnické osoby[\[68\]](#). Současně jde Flídr daleko za hranice interpretace pravidla v § 220 TrZ, kdy

fakticky dotváří pravidlo *contra verba legis* formulováním výjimky z pravidla, která z textu normy neplyne. Tento postup, tedy teleologická redukce, sice v obecné rovině je možný, má ale svá pravidla. Především je podmínkou takového postup existence tzv. zakryté teleologické mezery v zákoně, což znamená, že musí být dána situace, kdy zákon postrádá ustanovení, které by stanovilo výjimku z příliš rozsáhlé, a ne dostatečně diferencující dikce [69], která by zde zdůvodnila redukci pravidla o výjimku v podobě vymezení škod, za které škůdce neodpovídá. Argumentačně podložený závěr o existenci takové míry z práce Flídra ovšem neplyne.

Domnívám se naopak, že správná interpretace § 220 a 221 TrZ je taková, že člen voleného orgánu, prokurista, likvidátor nebo jiná osoba ve srovnatelném postavení odpovídá věřitelům korporace za škodu způsobenou při porušení povinnosti při správě majetku korporace, pokud se škodní následek nepřímo promítne i v jejich právní a majetkové sféře, a to s ohledem na hodnotová rozhodnutí, která zákonodárce učinil na v souvislosti s nároky věřitelů za právnickou osobou a nároky členů (společníků) korporace.

Při rekodifikaci soukromého práva se zákonodárce přiklonil k tzv. teorii fikce právnické osoby, podle které právnická osoba fakticky neexistuje, a právní subjektivitou je nadána jen proto, že jí tuto pozitivní právo přiznává. Oproti fyzickým osobám jde pouze o umělý organizační konstrukt, který byl vytvořen člověkem za účelem naplňovat zájmy konkrétních fyzických osob. Správou majetku právnické osoby jsou nadány její orgány, a to zejména orgány volené [70]. Význam povahy právnické osoby ve vztahu k otázce nahraditelnosti třetích škod je vhodné demonstrovat na případu obchodních korporací, kde je tento problém nejzřetelnější.

Pokud člen statutárního orgánu způsobí obchodní korporaci při správě jejího majetku na spravovaném majetku škodu, nezasáhne tím pouze do majetkové a právní sféry korporace. Na fungování obchodní korporace je zainteresováno vícero osob – její společníci, členové orgánů korporace a další osoby mající zájem na dobrém fungování obchodní korporace („*stakeholders*“), kterými jsou především věřitelé korporace [71]. Kapitálová struktura obchodní korporace pak bývá označována pomyslnou „frontou“ na aktiva společnosti [72] – věřitelé chtějí zpět prostředky, které korporaci dočasně poskytli nebo náhradu za jimi poskytnutá plnění (*debt claims*), zatímco společníci chtějí co nejvyšší podíl na zbývajících finančních tocích korporaci podle míry jejich účasti na korporaci (*ekvity claims*). Zatímco pak nároky věřitelů mají fixní povahu (v tom směru, že jsou co do výše neměnné bez ohledu na hospodářský výsledek korporace), nároky společníků jsou nároky reziduální. Jednoduše řečeno tak společníci mají právo na vlastní zdroje až poté, pokud na ně po uspokojení věřitelů něco zbude, a tedy musí počkat, než na ně v pomyslné frontě dojde řada [73].

Tento princip respektoval na řadě míst v právním řádu zákonodárce, který buď v souladu s tzv. principem likvidační ochrany věřitelů znemožňuje v konkrétních normách společníkům odejmout korporaci aktiva, dokud nebudou v plné výši vyrovnány závazky korporace vůči třetím subjektům, nebo přímo subordinuje nároky společníků plynoucí z jejich účasti v korporaci, dokud nejsou uspokojeny pohledávky věřitelů [74]. Smysl a účel zákona tak vyžaduje, aby vlastní kapitál korporace (výše uvedené se *mutatis mutandis* uplatní i v případě korporací civilních) nebyl dělen mezi společníky (členy), dokud nebudou zcela uspokojeny pohledávky věřitelů právnické osoby.

Pokud se pak zákonodárce v § 213 ObčZ rozhodl přiznat členům korporace právo na náhradu reflexní škody na hodnotě jejich účasti v korporaci, kterou jim způsobí jiný člen korporace nebo jejího orgánu tím, že poškodí korporaci samotnou [75], je nutné dovodit, že právo na náhradu reflexní škody mají i věřitelé obchodní korporace, jejichž nároky by před nároky členů korporace měly být uspokojeny přednostně. Opačnou interpretací bychom *contra verba legis* dotvářeli výjimku z pravidla, a to ještě

v rozporu s již učiněným hodnotovým rozhodnutím historického zákonodárce.

Závěr

Výše uvedeným způsobem je možné dovodit, že ochranný rozsah norem v § 220 a 221 TrZ je širší než se může zdát. Chráněným statkem není jen majetek svěřený škůdci ke správě nebo opatrování. Pravidla chrání rovněž před vznikem následných škod a v případě, kdy škůdce způsobí škodu porušením povinnosti při správě majetku korporace odpovídá podle interpretovaných ochranných norem rovněž společníkům za reflexní škody vzniklé na hodnotě jejich majetkové účasti v korporaci a věřitelům za reflexní škody vzniklé na jejich pohledávkách za korporací, to obojí za předpokladu, že je mu vznik těchto nepřímých škod možné objektivně přičítat. Právní úprava tak věřitelům korporace umožňuje domáhat se plnění z titulu nároku na náhradu škody přímo po konkrétní fyzické osobě, která majetek ve vlastnictví právnické osoby spravuje nebo opatruje.

Mgr. Bc. Ladislav Šulc, LL. M.

Advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Hradec Králové](#)

Malé náměstí 125/16
500 03 Hradec Králové

Tel: +420 495 515 811
E.mail: sulc@akhk.cz

---

[1] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů; dále jen jako „ObčZ“.

[2] Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník).

[3] Srov. § 2910 ObčZ: „Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.“

[4] MELZER, Filip in MELZER, Filip a TÉGL, Petr. Občanský zákoník: velký komentář. Svazek I, § 2894-2091. Komentátor. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-199-1, s. 268-275.

[5] Srov. WAGNER, Gerhard in WAGNER, Gerhard a kol. Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB, Band 5: Schuldrecht und Besonderer Teil III. 6. vydání. München: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-3-406-61465-1, komentář k § 823, marg. č. 205.

[6] MELZER, ref. 4, s. 234-235, 273-274.

[7] PIPKOVÁ, Petra J. Ochranný účel normy a jeho význam pro vymezení rozsahu odpovědnosti (k § 2910 NOZ). Právník, 2013, č. 9. ISSN 0231-6625, s. 869-871.

[8] Viz MAYR, Robert. Lehrbuch des bürgerlichen Rechts. Svazek I. Reichenberg: Gebrüder Stiepel, 1922, s. 274 nebo TILSCH, Emanuel. O příčinném spojení v právu soukromém. Pocta podaná českou fakultou právnickou panu dr. Ant. Rytíři Randovi k sedmdesátým narozeninám dne 8. července 1904. Praha: Bursík a Kohout, 1904, s. 290-291.

[9] Srov. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 25. 2. 1927, sp. zn. Rv II 423/26, Vážný č. 6845.

[10] MELZER, ref. 4, s. 224.

[11] Tamtéž, s. 302. Obdobně PIPKOVÁ, ref. 7, s. 869.

[12] MEDICUS, Dieter. Bürgerliches Recht: eine nach Anspruchsgrundlagen geordnete Darstellung zur Examensvorbereitung. 18. vydání. Academia iuris. Köln: Heymanns, 1999. ISBN 3-452-24107-6, marg. č. 621. Srov. též Usnesení Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 9. 5. 2017, sp. zn. II. ÚS 295/2017 a na něj navazující článek CSACH, Kristián. Glosa k uzneseniu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 295/2017 z 9. 5. 2017 (ochranný účel normy a zodpovednosť za bankový dohľad). Súkromné právo, 2017, č. 5. ISSN 1339-8652, s. 220 an.

[13] KOZIOL, Helmut. Österreichisches Haftpflichtrecht. Band II: Besonderer Teil. 2. vydání. Vídeň: Manzsche Verlags und Universitätsbuchhandlung, 1984. ISBN 978-3-214-04685-9, s. 102.

[14] Srov. kupř. Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 26. 5. 1961, sp. zn. I ZR 177/60.

[15] Viz Nález Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1587/15.

[16] PIPKOVÁ, ref. 7, s. 869.

[17] Srov. KNAPP, Viktor. Teorie práva. Právnícké učebnice. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1, s. 168.

[18] MELZER, Filip. Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace. 2. vydání. Právnícké učebnice. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-382-0, s. 84, 126-127. MELZER, Filip, ref. 4, s.

[19] GERLOCH, Aleš. Teorie Práva. 6. vydání. Právnícké učebnice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1, s. 134.

[20] Jde o tzv. model tří oblastí významu pojmu – srov. KRAMER, Ernst. A. Juristische Methodenlehre. Bern: Stämpfli Verlag, 1998, s. 39-45.

[21] MELZER, ref. 17, s. 102-103.

[22] V našich poměrech se jedná zejména o legislativní pravidla vlády schválená usnesením vlády ze dne 19. 3. 1998, ve znění pozdějších změn.

[23] Srov. SAVIGNY, Friedrich. C., System des heutigen römischen Rechts. Band I. Berlin: Veit und Comp, 1840, s. 223.

[24] Viz Čl. 25 an. legislativních pravidel vlády.

[25] KRAMER, ref. 20, s. 69. Opačný závěr nicméně dovozuje Ústavní soud, podle kterého v případě všech pomůcek, které mají zlepšit přehlednost předpisu a orientaci v právním řádu (nadpisy, označení částí, hlav, dílů, oddílů a paragrafů nebo poznámky pod čarou) platí, že nepředstavují žádné závazné pravidlo pro interpretaci předpisů a stanovení pravidel chování – srov. kupř. Nález Ústavního soudu ze dne 22. 6. 1999, sp. zn. II. ÚS 485/98.

[26] MELZER, ref. 17, s. 137-143.

[27] Viz KRAMER, ref. 20, s. 79.

[28] Srov. KNAPP, Viktor. Vědecká propeudetika pro právníky. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-54-8, s. 55 an.

[29] JHERING, Rudolf. Der Zweck im Recht. 1. svazek. 3. vydání. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1893, s. VIII; KRAMER, ref. 20, s. 63.

[30] Ze stejného důvodu pak odpadnutí účelu zdůvodňuje derogaci normy v souladu s principem cessante razione legis, cessat lex ipsa – srov. Nález Ústavního soudu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01.

[31] MELZER, Filip, ref. 17, s. 162 an.

[32] srov. SCHMIEDEL, Burkhard. Deliksobligationen nach deutschem Kartellrecht. Erster Teil.

Tübingen: Mohr, 1974. ISBN: 978-3166358024, s. 144 nebo PIPKOVÁ, Petra J., ref. 7, s. 877.

[33] O ten usilujeme, pokud pravidlo interpretujeme prostřednictvím výkladu subjektivně teleologického – srov. KRAMER, ref. 20, s. 121.

[34] MELZER, ref. 17, s. 165.

[35] KRAMER, ref. 20, s. 151. Srov. též KNAPP, ref. 28, s. 50, 57.

[36] Srov. Nález Ústavního soudu ze dne 28. 3. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 42/03.

[37] Viz kupř. Nález Ústavního soudu ze dne 24. 9. 1998, sp. zn. III. ÚS 139/98, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. 2 Afs 92/2005 a rález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 69/04.

[38] Viz KNAPP, ref. 28, s. 60. Srov. též KRAMER, ref. 20, s. 121.

[39] Srov. Nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 37/04 nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. II. ÚS 134/06.

[40] MELZER, ref. 17, s. 166-192.

[41] SCHMIEDEL, ref. 32, s. 141-144, 173 a PIPKOVÁ, ref. 7, s. 877-879.

[42] Srov. MELZER, ref. 17, s. 118-126.

[43] Srov. Čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod.

[44] MELZER, ref. 17, s. 200-202. Srov. též Stanovisko sociálně-správního kolegia Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2005, sp. zn. Ej 92/2005, publikované jako 498/2005 Sb. NSS

[45] Srov. též již citované rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 25. 2. 1927: Rv II 423/26, Vážný č. 6845 a tam uvedenou část: „... nestačí samo o sobě porušení nějaké normy, nýbrž protiprávním jednáním, má-li jím být založen nárok na náhradu škody, musí býti právě ony zájmy, které jsou chráněny dotčenou normou.“

[46] Zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „TrZ“.

[47] „Kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.“

[48] „Kdo z hrubé nedbalosti poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou důležitou povinnost při opatrování nebo správě cizího majetku, a tím jinému způsobí značnou škodu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo zákazem činnosti.“

[49] PÚRY, František in ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. II, § 140-271. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 2834.

[50] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. I, § 1-139. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-893-1, s. 3 an.

[51] Viz PÚRY, František in ŠÁMAL a kol., ref. 50, s. 2535 an.

[52] Srov. tamtéž, s. 2811 an. nebo ŠČERBA Filip a kol. Trestní zákoník: komentář. Svazek 2, § 205 až 421. Beckova edice komentované zákony. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8, výklad k § 220, marg. č. 1 an.

[53] Má jen definici pojmu věc v § 134 TrZ: „Věcí se rozumí i ovladatelná přírodní síla. Ustanovení o věcech se vztahují i na živá zvířata a zpracované oddělené části lidského těla, nevyplývá-li z jednotlivých ustanovení trestního zákona něco jiného.“

[54] Stejný závěr dovozuje i trestněprávní nauka – viz PÚRY in ŠÁMAL a kol., ref. 50, s. 2811 an. a ŠČERBA a kol, ref. 52, výklad k § 220, marg. č. 1.

[55] Srov. MELZER, ref. 4, s. 34-36.

[56] PÚRY, František. Úpadkové trestné činy v České republice. Právní praxe. Praha: C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-293-9, s. 4.

[57] Srov. PIPKOVÁ, ref. 7, s. 878.

[58] Srov. ŠÁMAL a kol., ref. 50, s. 11 an.

[59] Půjde o zvláštní výdaje, které poškozený bude muset vynaložit, a které by vynaložit nemusel, pokud by k zásahu do jeho absolutního práva nedošlo, kupř. náklady na dočasné zapůjčení náhradního vozu při poškození automobilu poškozeného škůdcem.

[60] Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 3320/2020 (R 49/2022 civ.).

[61] MELZER, ref. 4, s. 34-35.

[62] Tamtéž, s. 36-37.

[63] Viz § 210 odst. 1 ObčZ.

[64] Musíme odlišit vnější deliktní odpovědnost zaměstnance právnické osoby, který jako tzv. nesamostatný pomocník poškozené třetí osobě, s výjimkou excesů odpovídat nebude, a bude za něj odpovídat právnická osoba, coby jeho zaměstnavatel – srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. 25 Cdo 1029/2021. Roli tak bude hrát povaha a intenzita porušení povinnosti zaměstnance při opatrování nebo správě majetku právnické osoby, respektive majetku, který právnická osoba opatruje nebo spravuje pro třetí osobu. Specifika odpovědnosti zaměstnance právnické osoby dále cíleně pomímám.

[65] Všem těmto osobám zakládá úprava zakládá povinnosti při správě majetku právnické osoby – srov. § 159 odst. 1 ObčZ, § 193 ObčZ, § 454 ObčZ, § 487 ObčZ, § 36 a 37 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 301 písm. d) a 302 písm. g) zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

[66] FLÍDR, Jan. Deliktní odpovědnost člena statutárního orgánu obchodní korporace vůči třetím osobám. Právní monografie. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7676-034-9, s. 180-188.

[67] „Jestliže zákon stanoví, že pachatel musí být nositelem zvláštní vlastnosti, způsobilosti nebo postavení, postačí, že zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení jsou dány u právnické osoby, jejímž jménem pachatel jedná. Tohoto ustanovení se užije i tehdy, a) jestliže k jednání pachatele došlo před vznikem právnické osoby, b) jestliže právnická osoba vznikla, ale soud rozhodl o neplatnosti právnické osoby, nebo c) je-li právní úkon, který měl založit oprávnění k jednání za právnickou osobu, neplatný nebo neúčinný.“

[68] ŠÁMAL, Pavel in ŠÁMAL a kol, ref. 50, s. 1647-1649 a 1652-1656.

[69] Srov. MELZER, ref. 17, s. 222 an.

[70] Viz Důvodová zpráva k zákonu č. [89/2012](#) Sb., obecná část, Vývoj právní úpravy soukromého práva. Srov. též LASÁK, Jan in LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I: komentář. 2. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-852-8, s. 561, 569-571.

[71] DOHNAL, Jan. Corporate Governance v právním řádu České republiky. Acta Iuridica Olomucensia, 2015, č. 3. ISSN 1801-0288, s. 60-61.

[72] RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-444-7, s. 38-41.

[73] DOHNAL, Jan. Správa a řízení obchodní korporace v hrozícím úpadku. Právní instituty. Praha: C. H. Beck, 2024. ISBN 978-80-7400-949-5, s. 25.

[74] Viz např. § 206 ObčZ nebo § 40 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech

(zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů nebo § 172 odst. 1 insolvenčního zákona.

[75] „Poškodí-li korporaci její člen nebo člen jejího orgánu způsobem, který zakládá jeho povinnost k náhradě a kterým byl poškozen i jiný člen korporace na hodnotě své účasti, a domáhá-li se náhrady jen tento člen, může soud škůdci i bez zvláštního návrhu uložit povinnost nahradit způsobenou škodu jen korporaci, pokud to odůvodňují okolnosti případu, zejména pokud je dostatečně zřejmé, že se takovým opatřením vyrovná i škoda na znehodnocené účasti.“ Srov. též MELZER, ref. 4, s. 37.

Další články:

- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)